1871. III. évfolyam. 235. szám. Kedd, november 28.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. | ½ évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ | Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz, Vecsey-ház földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben:
Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyebütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: Minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér"-en megjelenő közlemény öthasábos sora 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

A szervezkedési munkàlatok.

⊙ Mig a Pesten és Bécsben beállott miniszterválsági események a magasabb politika körébe vonják a figyelmet, s az izgatottságot növelik: addig az ország minden részén megindult politikai és birói szervezkedések körüli munka is foglalkoztatja az elméket; és e munka a magas politika által fölvert hullámok gyürüzéteire ujabb izgató hatást gyakorol.

A kormány kezdeményezése folytán létrejött törvények, melyek a politikai és birósági szervezetre vonatkoznak, egyezök annyiban, hogy a kormányi mindenhatóság alapelvére fektetvék, és a központositási rendszer kinövéseiül tekinthetők.

Ellenben eltérnek egymástól annyiban, hogy a birósági szervezetre az állandóság bélyegét akarta a kormány sütni, különösen a birói állomások és az azokra alkalmazandó személyek szempontjából; míg ellenben a közigazgatási uj közegek helyzetét épen az állandóság ellentéte: az örökös ingadozás jellemzi, kivált a főispánoknak adott rendkivüli hatalom alapján.

Hogy a biró független, és állása biztos legyen, azt minden jóravaló ember érti, kivánja és helyesli; mert hiszen különben a felelősséggel együtt járó bölcs igazságszolgáltatás nem is volna követelhető.

Azonban azt hiszszük, hogy a kormány sem a birósági, sem a közigazgatási szervezettel nem részeltetheti az országot valami jótékony adományban; mivel azok sem az igazságszolgáltatás érdekeinek, sem pedig a szabadság és alkotmányosság igényeinek megfelelni nem fognak.

Igaz ugyan, hogy elvi tekintetben haladásnak mondható a birósági szervezetet illetőleg az, hogy a birói állomások állandósittatnak, s a birói és közigazgatási teendők egymástól elkülönittetnek.

De arra, hogy az igazságszolgáltatás jó, olcsó és gyors legyen, anyagi tekintetben jó törvényeken kivül mulhatlanul szükséges, hogy legyenek jó birák, kik már biztositott állásuknál fogva is képesittve lehessenek független, önálló cselekvésre eljárási körükben.

E kellékeket egyelőre sem találhatjuk fel az uj birákban, személyeiket tekintetbe nem véve, mivel fizetésök és ellátásuk nem nyujt elegendő biztositékot arra, hogy függetlenek lehessenek; hogy a felek irányában önállóságukat minden körülmény közt fentarthassák; s ha mégis lesznek ilyenek, az koránt sem a szervezet kifolyásául tekinthető; hanem annak oka az egyéni jellemben lelhető fel, s áldozattal jár.

Hogy aztán minél kevesebb oly egyén fog találkozni, ki magát a közérdeknek feláldozza, azt a tapasztalásból okoskodva, következtethetjük.

Önálló független birót jól kell fizetni, hogy az anyagi nyomorral ne legyen kénytelen küzdeni.

S a megállapitott birói fizetések nem állanak arányban azon várakozással, — melyben az igazságszolgáltatás érdekeire tekintettel vagyunk irányukban.

Pedig a jó, olcsó, gyors és biztos igazságszolgáltatás oly drága kincs, mely még a politikai rendszer félszegsége ellenében is mentőszerül, vigaszul szolgálhat.

És ha a közösügyes állapotoknak annyi millió áldozatot hoz az ország: bizony megkövetelhetné a nemzet, hogy a kormány az igazságszolgáltatásnál ne fukarkodjék.

De jó anyagi törvények mellett — melyeknek pedig hiányában vagyunk — és a jó független birákon kivül, mulhatlanul szükség volna jó perrendtartásra, melylyel egyátalában nem birunk. Mert a hol a világos és könnyen tisztába hozható peres kérdések tárgyalásánál is annyi sok haszontalan alakiság, ahol az örökös fellebbezésre annyi ajtó van hagyva mint a mi perrendtartásunkban: ott bizony a legjobb biró is vajmi nehezen tud kellő eredményt felmutatni.

Már pedig a perlekedés rosszasága és bonyolultsága az ország érdekeire roppant hátránynyal egybekötött befolyással van. . .

Nem lehetünk tehát valami rózsás reményekkel eltelve az uj birói szervezkedés alkalmából. . .

Ami pedig a közigazgatási szervezkedést illeti:

Igaz, hogy a még a fenálló alkotmányos törvényhatóságok, okulva az éveken át szerzett tapasztalatokból, sok jót és szépet igyekeznek bevonni szervezeti körükbe; de felettök damocles kard gyanánt áll a szigoru törvény, mely szerint minden jogot a kormány és hivatali közegei nyelnek el az utósó rendelkezésben.

Ugy hogy a törvényhatósági életből hiányozni fog az önállóság jelleme; s az önkormányzat feltételei teljesülésre nem fognak számithatni.

Inkább jól felhúzott s tetszés szerint alkalmazott gépeknek kell lenniök, melyeknek bilentyüi a kormány kezei közt vannak.

Mert hiszen a törvényben az utósó szó mindig a kormányé, s ez elegendő arra, hogy a törvényhatóságok előre tartózkodók legyenek erejök, munkásságuk kivánt kifejtésében; mivel ott, hol az erő önérzete nem adhatja meg az ingert a cselekvésekben, a hol mindig a felsőbb hatalom hideg és rideg mutatóujja irányához kell szabni a cselekvést: ott öntudatos, eredménydus közélet nem is képzelhető. . .

Mindez szomoru képet ad a jövőről, mi a munka alatt levő szervezkedés után várható!

Egy haszon azonban mégis lesz az átalakulásból:

Az t. i. hogy az összes nemzet szemei fel fognak nyilni; s ha a tapasztalás igazolni fogja kétségtelen tényekkel, hogy a rendőri állam kisértő árnya közeledik mely a nemzeti életerőt és a szabadságszeretetet végkiirtással fenyegeti:

Feljajdul fájdalmában a nemzet, s el veti nyakáról a szolgaságra vezető veszélyes rendszert, hogy azt jobbal, czélszerübbel cserélje fel!

= **Az uj osztrák miniszterium.** A „Wiener Zeitung" tegnapelőtt a következő csász; kéziratot közli: Kedves herczeg Auersperg! Önt miniszterelnökké nevezem ki a reichsrathban képviselt királyságok és tartományok részére. Önnek a miniszterium ujjáalakitására vonatkozó ajánlatai helybenhagyásomat nyerik. Egyidejüleg b. Wehli, Fidler Károly, b. Mitis, lovag Weidenfeld és b. Possinger osztályfőnököket fölmentem az illető miniszteriumok ideiglenes vezetésétől. Ön a nevezetteket erről tudósitani fogja, s megteszi a megfelelő intézkedéseket. A dr. lovag Grocholszky helyére való miniszter kineveztetése tárgyában elvárom ajánlatait. Bécs, nov. 15. 1871. Ferencz József s. k. Auersperg s. k.

Ő felsége további tiz kézirata, melyek mind nov. 25-ről keltezvék: Grocholskit saját kérelmére, kegyelemben felmenti; Lassert belügyi, Banhanst kereskedelmi, Stremayrt vallás s közoktatási, Glasert igazságügyi, Chlumetzkyt földmivelési s dr. Ungert tárczanélküli miniszternek nevezi ki; Holzgethant a minisztertanács elnökségétől felmentve, a pénzügyminiszteri teendők ideiglenes továbbvezetésével bizza meg, báró Scholl vezérőrnagyot, további rendeltetésének fenntartásával, a honvédelmi miniszterségtől fölmenti, s végül a honvédelmi miniszterium vezetésével Horst Gyula honvédezredest bizta meg. Ugyancsak a „Wiener Ztg" az uj kormányt a következő czikkben mutatja be:

„A kormány, melyet ő felsége e sulyos pillanatbsn az államügyek vezetésével legkegyelmesebben megbizni méltóztatott, oly férfiakból alakittatott, ki a parlamentáris életben politikai meggyőződésük ismételve szóval és tettel bibizonyiták. Mint becsületes és meggyőződéseikhez hü férfiak érzületüket azon állásban is tanusitani fogják, melyre őket ő felsége bizalma meghivta. A kormány lépései semmi kételyt sem fognak felhagyni azon komoly akarata és törekvése iránt, hogy az állami alaptörvényeknek minden téren a kellő tisztel tet biztositsa, az állami intézményeket az alkotmány igaz szellemének megfelelőleg tovább fejlessze, minden népfajt ugyanazon pártatlan védelem és szeretetteljes ápolásban részesitse, a közigazgatást erős kézzel vezesse, s a birodalom anyagi helyzete és közgazdasági érdekeinek fejlesztéséről sikeresen gondoskodjék." — Ez tehát az uj kormány programmja; igen rövid, igen általános, s igen doctrinair.

— Az ujonnan kinevezett miniszterek életrajzi adataiból közöljük az érdekesebb részleteket.

Auersperg Adolf herczeg, Carlosnak a volt elnökministernek testvére, s hozzá arcza s beszéde is sokban hasonlit. Politikai pályáját a cseh landtagban kezdte, hova a nagyföldbirtokosok részéről választatott be, miután a katonai pályáról őrnagyi ranggal lelépett. A cseh landtagban tanusitott alkotmányhü magatartása folytán, a polgárminiszterium Morva helytartójává nevezte ki, de ezt nem fogadta el, s Salzburgba ment, mint tartományi elnök. Ez állásán maradt Potocki s Hohenwart alatt is, de alkotmányhü érzületet tanusitott mindig s neki köszönhető leginkább a salzburgi landtag alkotmányhüsége.

Az ujminiszterelnök különben most 50 éves.

Lassernek, az uj belügyministernek sokkal hosszabb, de nem oly „alkotmányhü" multja van, mint az uj miniszterelnöknek. 1815-ben Salzburg Werfen nevü helységében született s onnét választatott be 1848-ban az osztrák reichsratba s ott egyideig mint alelnök szerepelt. A kremzieri reichsrath feloszlatésa után ministeri tanácsos lett s az maradt Bach alatt is egész 1859 augustusáig, mikor osztályfőnökké lett 1860-ban titkos tanácsos és tárcza nélküli minister, s az igazságügyministerium ideiglenes vezetője, 1861. febr. 4-én a politikai közigazgatás ministere lett, s az volt egész Schmerling visszaléptéig. Giskra alatt — három évi politikai pauza után, — Tyrol helytartójává lett, s a tyroli landtagon a czentralisták érdekeit erélyesen képviselte.

Banhans Miecholuzban (Csehország) 1825 nov. 8-án született s alsóbb hivatalos alkalmazásban volt a cseh pénzügyi hatóságoknál 1859-ig, a mikor az államszolgálatot elhagyta; 1868-ban Giskra alatt mint osztálytanácsos lépett a belügyminiszteriumba, 1870 febr. 3-án földmivelési miniszter lett. A cseh landtagba Brüx, Bilin, és Oberleutersdorf városok által 1867-től fogva minden vál sztás alkalmával megválasztatott.

Stremayr 1823-ban született Gráczban, s alig 24 éves korában már képviselő volt a frankfurti birodalmi gyülésen. Mikor az osztrák képviselőket a kormány viss ahivta onnét, visszajött ő is s magántanár lett a gráczi egyetemen, mig a Semeriing féle rendszerben, mint államügyész alkalmaztatott. 1861-től fogva tagja a steier landtagnak. Giskra hozta Bécsbe miniszteriuma osztálytanácsosául; 1870. febr. 2-án lett először vallás- és közoktatásügyminiszter, s ugyanez év april 14 én rövid időre visszalépett, de csakhamar ismét meghivatott s viselte tárczáját Hohenwarthig. Utóda Jireczek lett. Most ő a Jireczeké.

Dr. Glazer, az alkalotmányhü párt legnépszerübb tagjainak egyike, mint criminalista is meretes szaktudós, 1831-ben született, s 1854-től magántanár a bécsi egyetemen. 1860-ban ugyanott rendes tanár lett a büntető jogból. Mult évben különösen a kultus ministerium budgete tárgyalásakor a nyelv-kérdéséről tartott beszéde csinált nagy sensátiót. Az igazságügy terén sokat várnak tőle. Hivatalnok eddigelé — osztályfőnök az oktatásügyministeriumban — csak egy évig volt.

Chlumetzky a reichsrathba csak a mult ülésszak alatt került, mint a morva nagybirtokosság képviselője. Belcredi korában az államügyészségnél volt alkalmazva s lemondott, mert alkotmányellenes müködésre akarták kényszeriteni. Giskra alatt a morva helytartóság alelnöke lett. Még Potocky alatt elhagyta az államszolgálatot s hiven állt a censralistikus opposició mellett, bár a budget-kérdésben épen neki és néhány nézettársának volt tulajdonitható, hogy a kormány többséget nyert.

Unger egyetemi tanár Austrián tul messze ható hirrel, s politikai tekintetben röpirattal tünt ki, a melylyel Schmerling korában a dualismus mellett fellépett Hernals választotta a képviselőházba, s ott a liberalis párton állt mindig. Többször volt már ministerjelölt, de a Potocky által felajánlt tárczát visszautasitá. Most 43 éves, Bécsben 1828 született 1853-ban már a prágai egyetemen tanár volt.

Horst, a honvédelmi ministerium ezutáni vezetője, eddig élén állt a közös hadügyministerium egyik osztályának, 1868-ban lett ismeretes a közvélemény előtt, mint az osztrák védtörvény szerzője, s annak a parlament előtt képviselője E szerepében tanusitott ügyességeért — a lipótrendet s ezzel a lovagi czimet kapta. A delegatiókban is szerepelt, mint a közös hadügyminiszter képviselője

E minisziteriumot az egész bécsi sajtó kedvezően fogadja.

= **A fővárosok rendezéséről** szóló törvényjavaslat kérdéséből a kormány, a mint halljuk, nem akar cabinetkérdést csinálni, mindenesetre védeni fogja azt, azonban őrizkedik a dolgot élére állitani. — Különben kormányunk egyátalán igen ritkán szokott valamiből cabinet-kérdést csinálni, hiszen ez esetben már nem egyszer elbukott volna.

= **Lónyay gróf** első diszebédje a Hungáriában vasárnap d. u. 3 órakor vette kezdetét. 200-an voltak hivatalosak. A felköszöntéseket Lónyay igen elmésen kezdette meg. Tudvalevőleg az első pohár a királyt illeti, s ezt stereotypszerün mindig azzal szokták indokolni, hogy: a legelső magyar ember a király. Lónyay igen eredeti felfogással onnan indult ki, hogy e lakomán a törvényhozás két tényezője az alsó és felső ház van képviselve, de ezeknek határozatai csak akkor emelkednek törvénynyé, ha azokat a király, mint harmadik törvényhozási tényező, szentesiti, s ő a törvényhozás ezen harmadik legmagasabb tényezőjeért a királyért üríté poharát. Sikerült felköszöntéseket mondottak még Haynald L., Pulszky, Jókai, Tisza Kálmán, Vukovich, Patay. A diszebéd hat óra tájt ért véget.

= **Az országos Deákpárt** legközelebb megkezdi müködését; gróf Szapáry Antal elnök decz. 10-ére Pestre értekezletet hivott össze, melyen a párt vidéki elnökei meg fognak jelenni; s a jövő választások felől tanácskozandnak. — Jó lesz pártunknak is idejében szervezkedni, s minél előbb minél nagyobb tért elfoglalni.

= **Gróf Andrássy Gyula** vasárnap este Bécsből nejével együtt Pestre érkezett.

= **Az ezüst agiopótlék** a magyar korona tartományaiban azok szedésére jogositott vonalokon f. évi decz. hóra 15 százalékban lett telső helyen megállapitva.

A törvényhatóságok szervezése.

⁂ És igen jól sejtettünk a minap, midőn a „Pesti Napló" nógrádmegyei laconikus táviratának nem adtunk hitelt. Pedig akkor még azt sem tudtuk, hogy a két Pulszky is ott volt a nógrádi gyülésen, s elhallgaták midőn egy szónok szemökbe mondá, hogy a politikai szemtelenséget tetőpontjára vitték.

Lássuk, mivel érdemelték ki Pulszky urék e nem épen megtisztelő kifejezést.

A megye főispánja Forgách ur dec 24-re hivta össze a szokásos módon Nógrádmegye bizottsági tagjait, hogy a nevezett időben a már okt. végén tartott gyülésen megválasztott választási elnökök biráló s más bizottságok adják be müködésök eredményét.

De ezen választott egyének — a baloldal jelöltjei voltak, ezt nem viselheté el szivén az öreg Pulszky.

Másokat kell választani minden áron! — lőn a jelszó. A főispán nem átallotta hivatali hatalmával visszaélni, s a bizottmány kormánypárti tagjait gyülésre hivta másodszor is, hogy csak azért is ők válaszszanak. Ugy lőn. Összegyültek.

Ekkor fölállott Pulszky Ferencz ur, s azt inditványozza, hogy miután a törvény 91-ik § a értelmében a szervezési munka befejezése, különösen pedig a nagy adózók lajstromának megállapitása előtt a 92 ik § ban előszabott teendőkhöz fogni nem lehetett volna: a megyének okt. 24-én ez érdemben kelt határozata semmisittessék meg, és az igazoló s biráló választmány meghagyása mellett, a választási elnökökre nézve az általa előterjesztett névsor fogadtassék el, a választás napja pedig decz. 5-ik napjára tüzzesék ki.

Az ellenzék közül nehányan — kurizóumból — betértek a gyülésterembe, s elképzelhetni ezek meglepetését e törvénytelen intézkedések felett. De mit tehetének vala észszerübben, mint hogy — tiltakoztak a főispán és átalában a mamelukhad ezen eljárása ellen.

Ez alkalomból született azon hirhedt távirat, hogy Nógrádmegyében a jobboldal győzött; az ellenzék látva bukását, elhagyá a termet. Az ily dicsóség csak a Pulszkyakat és Forgáchokat illeti meg.

Egyébiránt az ügy az igazságügyérhez folyamodás alakjában felterjesztetett, s reméljük, hogy a miniszter itt az igazságnak enged diadalmat.

— A törvényhatóságokban szerteszét, megyéken, ugy, mint városokon most dolgozgatnak javában a szervezésen; a megyéken a választások vannak napirenden, melyek a legtöbb helyt egyhanguan folynak.

Oroszország uj politikája.

II.

Az irodalom és az időszaki sajtó, évek óta sajátságos eszméket terjesztenek Oroszországban. Az oroszok most azt képzelik, hogy a feltámadt Németország veszélyezteti Oroszország biztonságát, s hogy Németországnak és Ausztriának kelet felé való törekvése Oroszországnak, mint európai hatalomnak állását veszélyezteti. Ez okból Oroszország nemcsak az önvédelemre szoritkozik, hanem a panslavimus zászlóját kibontva, elnyomott testvéreinek felszabaditására siet. Oroszország csak akkor teljesitette hivatását, ha a Moldva partjától a Balkán völgyeig terjed uralma. Prágát és Triesztet birni kell Oroszországnak, különben kénytelen lesz a Dnieper mögé vonulni vissza. A politikai nagyság ez őrjöngésében az oroszok hasonlitanak a franczidkhoz, s miután Oroszország a 16 ik században történt alakulása óta folytonosan nagyobbodott, a modern oroszok azt hiszik, hogy ennek örökké igy kell tartani.

Oroszország feladata az összes szláv népeket uralma alatt egyesiteni, egész Ázsiát, még angol Indiát sem véve ki meghóditani, s a mint a germanok a latinokat, ugy a most fejlődésben levő szláv elem a germánokat és latinokat kellene hogy legyőzzék.

Ezen politikának, mely álmodozásnak nevezhető, két akadály áll utjában. Német s Oroszország nyugoti tartományai, a melyek mindenek inkább, csak nem oroszok. E tartományok mivelt osztályai lengyelek, németek svédek. Ezen elemeket Fadejéff receptje szerint igyekeznek kiirtani, a parasztokat a földesurak ellen lázzitják, s rajta vannak, hogy a tönkre jutott urak birtokai oroszok kezébe jussanak.

E rendszer idővel czélhoz vezet. A programm szerint az egész nagy birodalom nyelvének egynek, orosznak kell lenni, valamint a vallásnak is egynek, görögnek. Finnlandnak, Esthlandnak, Curlandnak oroszositásán is fáradoznak, bár ezekben nem oly erőszakosan mint a lengyel tartományokban. Ez ügyeket Berlinben éber figyelemmel kisérik, hivatalosan ugyan még hallgatnak róla, azonban ha az üldöztetések tovább tartanak, a balti kérdés nem sokára az lesz Németországra nézve, a mi nem régen a schlezwigholsteini volt. Németország soha nem engedi meg, hogy Csehország orosz tartomány legyen, s hogy a keleti tenger tartományaiban a német culturát a moszkovita üldözések elnyomják. És ha Katkoff és Samarin politikája, mely Lengyelországban már foganatba vétetett, Petersbourgban egy napon kormánypolitikává emeltetik, akkor a bonyodalom Német

---

TÁRCZA.

A VILAGTALAN LEÁNYA

vagy

CONCINO CONCINI.

— Franczia regény —

GONZALES EMANUELTŐL.

(Folytatás.)

Második rész.

Az őrgróf hallgatott.

A királynő, ki azt várta, hogy a kegyencz hálálkodni fog, nagyon elcsodálkozott, hogy oly hideg közönyösséggel vesztegelt ott.

Kinyujtá felé meztelen karjait.

— Te nem szeretsz többé, — szólt a királynő aggálylyal, — én már öreg és rut vagyok neked. Bizonyosan más fiatalabb nő bájolt el.

Concini vállat vont.

— Női álmodozás! — mormogott a kegyencz, — agyrémek, hiu töprengések!

A királynő kémlően tekinte rá.

Egyszerre gyönge kopogás volt kétszer egymásután hallható az ajtón, melyet Quercheville asszony benyitott.

— Őrgróf ur, sziveskedjék ő felségét értesiteni, hogy a futár Condé herczeg érkezését jelenté. Kiséretének paripái oly porfelleget verjeleke. A nép és iparosok mind oda hagyták lakaikat s a Louvre-nál csoportosulnak. Báróink és lovagjaink nyugtalankodnak, hogy a királynő oly sokáig nem mutatja magát.

— Visszavonuljak talán királynőm?

— Nem! Maradj még, — szólt Medicis Mária.

Az ajtót az udvarhölgy betette.

— Ha Condé herczeg a Louvreba erőszakosan benyomulna felség, akkor a kegyedért való küzdelemben fogok elvérzeni,— szólt a leendő marsal.

— Óh, koránsem e lázongó nyugtalanitja az én lelkemet, — szólt a királynő. Te magad vagy az Concini, ki engem agálylyal töltesz el. Nekem vannak kapitányaim, kik a lázongókat megfékezendik, de mi lenne belőlem, — ha téged a trón mellől elveszitenélek?

Concini mélyen hallgatott, nem ügyelve a királynő fájdalmas panaszaira.

IV.

Condé herczeg ötszáz lovag kiséretében tesz a királynő-regensnőnél látogatást.

Medicis Mária nyughatlan s gyanakvó természetü nő volt. Ő egészen megfeledkezett most Condé herczeg felől, hogy ama titkos indokokat, melyek kegyenczét távozásra késztik, kipuhatolja.

Hasztalan törte fejét, a talányt nem volt képes megfejteni. Ujra meg ujra visszatért első kételyeihez.

— Ő bizonynyal más szeret, — tünődött magában s elhatározta, hogy vallomásra kényszeriti kedvesét.

— Miért akarsz te elutazni Concini? Válaszolj! Én parancsolom ezt; mert e pillanatban királynőd áll előtted!

Hangja elárulta lélekállapotát. Ő most valóban szép volt ama fehér lepelben, mely gömbölyü, erőteljes termetéhez tapadt. Mintha csak a milói Venus állott volna ott. A szokatlan halványság, mely egyszerre bevonta arczát, ábrándos kifejezést adott annak s kimondhatlan bájt kölcsönze.

A florenczi zavarban volt, de azt nehezteléssével igyekezett elpalástolni.

— Kegyed parancsolja királynőm, és én parancsának mindenkor engedelmeskedem. Kegyed nem mulasztá el időnkint eszembe juttatni, hogy mi két különböző lény vagyunk. Kegyed a királynő, én pedig a szolga. Nem elég-e ez, hogy a leglángolóbb szivben is kihüljön a szerelem? Ki igazán szeret, annak eszményképével azonosulni kell. Én itt semmi vagyok; dicsőségem és életem csak kegyednek szeszélyétől függ, holott ugy illenék, hogy én lennék az ur; mert az én alárendeltségem nem a kedvesnek, hanem a szolgának alárendeltsége s az ily lealázó inaskodás engem megyaláz.

A Medicis vér forrongni kezdett Máriának ereiben. Pillanatra a büszkeség lángja lobbant föl arczán, de aztán lehangoltan igy szólt:

— Óh, én bizonynyal megérdemlem e lealáztatást! Te meg vagy boszulva Henrik, ha szellemed, özvegyed megaláztatásánál jelen van. Ám ránts le engem lábaidhoz Concini, miután elfeledtem, hogy koronát hordok fejemen, s hogy annyira megfeledkezém magamról, mikép gyermekeimnek sorsát a te hálaérzetedre alapitsam. . . De ne beszélj oly hangosan Concini, mert nem akarom, hogy udvarhölgyeim, megaláztatásom felett magok között jóizün kaczagjanak.

— Különös büszkesége a királynőknek, hogy azzal az eszmével megbarátkozni nem tudnak, mikép kedveseik férjeikké is váljanak. Ők csak rabszolgát ohajtanak.

— Óh e büszkeségnek nálam vége! — Egyébiránt nincs-e a mi sorsunk annyira egybefüzve, hogy azt föl sem oldhatom? Vagy képes lenne-e a szent atya is kitörölni megszomorodott lelkemből azt az emléket, mely véres árnykint kisér minket bárhol vagyunk. Épen most emlegettem Henrik szellemét s nekem ugy tetszik, mintha most is látnám fenyegető alakját e terem közepén.

(Foyt. következik.)

és Oroszország közt nem lesz kikerülhető. Daczára a két uralkodóház rokoni és baráti összeköttetéseinek, kitörne a háboru. Már II. Fridrik kimondotta: „Mi nem kedvezhetünk az orosz terveknek, mert azon a napon, a melyen Oroszország Konstántinápolyba bevonulna, Königsberg is az övé lenne.“

Az Oroszország elleni harczban Ausztriának és Németországnak legbiztosabb szövetségese lenne Anglia, mert a Dniepernél és a Dunánál, az oroszok előnyomulását India-felé feltartóztatná. Fadejeff igen éleselmüleg jegyzi meg, hogy Oroszország, miután Német és Francziaország közt a fegyver már döntött, a legkisebb nehézség esetén kénytelen lenne harczot kezdeni, mert most Anglia, Németország és Ausztria hármas szövetségét látja maga előtt.

E hármas szövetség veszedelmesebb Oroszországra nézve, mint Anglia és Francziaország szövetsége s a háboru is egészen más alakot öltene, mint 1854-ben. Itt nem a tenger egy pontján való támadásról lenne szó, hanem egy rettenetes harczról, az északi sark határától a Fekete tengerig. Valóban rettenetes harcz lenne ez, mely a közép európai hegemoniáért vivatnék, s minden fél egész jövőjét tenné koczkára a harczmezőn. A veszély az oroszok világuralmi álmodozásában van, és a szláv suprematiának Németország általi eltürhetlenségében; mely soha nem szenvedheti, hogy a german nép egy törzse elnyomatást szenvedjen. Kétségtelen, hogy a kormányzók eszélyessége által a rettenes bonyodalom elkerülhető.

Ha a harcz kitörne, elég lenne a szövetségeseknek Finnlandot, a keleti tengermelletti tartományokat, Lengyelországot megszállani. Egy vagy két nagy csata eldöntené a dolgot.

Az oroszok jelenlegi tényleges hadereje 700,000 emberből áll, melyet 1.200,000 emberre felemelhetnek, azonban a közkatonák tudatlanok, s a tisztek sem állanak a hadi tudományosság m a i szinvonalán s a vasutak sincsenek még befejezve, s igy Oroszország ma még készületlen.

Francziaországon kivül egyetlen állam sem tehet Oroszországnak engedményeket, s Francziaország a megtorlás háborujában csakis Oroszországra számolhat; azonban ha ők szövetkeznek is, az osztrák-angol s német szövetség mégis tulnyomó erővel rendelkezend felettök. E hármas szövetség győzelme megszabaditaná Európát a mivelődést annyira fenyegető panszláv propagandától.

Külföld.

= **Francziaország.** A kegyelmi bizottság, mely tudvalevőleg reactionär elemekből áll, elvetette Rossel Ferré és mások halálitéletének átváltoztatását. Ez eljárás egész Francziaországban, főleg azonban Párisban roppant igerültséget idézett elő. Sem a lapok felszólalásai, sem Thiers személyes közbelépése nem használt semmit. A halálos itélet akkor iratik alá és hirdettetik ki, a mint Rouenból visszajött, s pénteken hajtatnak végre. Hogy ez zavargás nélkül megtörténhessék, az alig hihető.

A chinai deputatiot végre valahára elfogadta Thiers, s annak elnöke a chinai kormány sajnálkozását tudatta a Chinában Tien-tienben történt francziamészárlás felett. A tettesek közül 20-nak feje vétetett, 25 pedig deportáltatott.

= **Az olasz kamarák**, s a porosz országgyülés mindkettő tegnap nyittatott meg. Ezuttal Viktor Emmanuel trónbeszéde volt érdekesebb, miután ez volt az első trónbeszéd, melyet Rómában, az örök városban tartott.

= **Törökországban** a külügyminiszteriumban ismét válság áll be. Ugyanis Server basa az egyptomi alkirály ellenébeni nagy engedékenysége, és több rendetlenség miatt, melyeket, mint a szultán meghatalmazottja a suezi csatorna épitésénél elkövetett, — felelősségre vonatott, s igy állása tarthatlanná lett, Dand basa, ki Olaszországban él, táviratilag lett Konstantinápolyba idézve s 15000 piaszternyi havi nyugdija felfüggesztetett. — A különböző miniszteriumok hivatalnokait erősen mustrálják, s az alkalmatlanoknak talált portahivatalnokok mind elcsapatnak.

= **Belgium.** Azon leleplezés, hogy a belga kamra jelenlegi majoritásának kitünőbb tagjai részesei a Lagrand Dumonceau féle szédelgéseknek, hozta létre Brüssel lakossága közt azon nagy ingerültséget, a mely lapunkban már több izben emlitve volt tüntetéseknek szolgált alapul. A nov. 24 ülés napján is jó számu néptömeg tüntetett az utczákon Nothomb, Jacobs és Cornesse macskazenét kaptak, Regeard pedig ovatiot. A tüntetési kedv alább szállott az utczákon, s azonban a kamarában kezd az ügy hevesebb alakot ölteni. Itt Brasseur egy levele olvastatott fel, melyben 14 nap szabadságot kér, hogy védbeszédét megirhasa. Barra követeli, hogy a cabinet, mely a botrányt előidézte, mondjon le. Jacob s pénzügyminiszter kinyilatkoztatja, hogy ezt a miniszterium nem fogja tenni, mire roppant tolongás keletkezik. És ez igy megy napról napra, mig végre is — a népszavának, a kormány lelépésével engedni fog. —

UJDONSÁGOK.

* **Nyilvános nyugta.** Az itt olvasható szép levél alapján a főiskolai tanulók tápintézete javára, hálás elismerés s köszönettel az 5 = öt frtot kezem s számadásom alá vettem. 1871. nov. 28.

Varga Lajos s. k.
pénztárnok.

* **Varga Lajos** főiskolai pénztárnok által a következő hozzáintézett sorok közlésére kérettünk fel: Tisztelt pénztárnok ur! A főiskolai tápintézet részére gyüjtő tanulók, nem tudom mi okból, hozzám nem jöttek be, én pedig semmiből sem szoktam magamat kihuzni. a hol valami hasznost és üdvöst pár forinttal elősegithetek, különben is ezen tápintézeti öszszeg leginkább a debreczeniek fillérjeiből gyül*) ennélfogva küldök nevezett czélra 5 frtot. —

Tisztelettel
Debreczen, nov. 27. 1871.
özv. Tikos Istvánné,
Komlóssy Terézia.

* **Irodalmi hir.** A ref. főiskolai felsőbb tanuló ifjuság önképző társulata Zsutay János szerencsétlenül elhunyt költői lelkü ifju hátrahagyott költeményeiből egy csinos füzetet szándékozik sajtó alá rendezni; a közrebocsátandó müvek kiválasztásán épen most dolgozik a társulat igazgató bizottsága; a jövő héten már az előfizetési felhivás is szétküldetik. Zsutay egy volt azon ifju költők közül, kik a legszebb reményekre jogositának, költeményeit mély érzés és szabatosság jellemzik. Az élet viharai által ifjonta elsepert költő válogatott müveinek kiadásával az önképző társulat csak az irodalomnak tesz szolgálatot; és e füzetre annyival is inkább felhivjuk a közönség figyelmét, mivel annak fele jövedelme a kiadó-társulat javára fordittatik Zsutay-alapitvány czimen. Különösen ajánljuk ez ügyet városunk lelkes hölgyeinek figyelmébe, kik az irodalom pártfogásában mindig oly nemesen versenyeztek egymással.

* **Gróf Degenfeld Imre** superintendentiánk ezen sokérdemü főgondnoka érdekes ajándékot adott a főiskolának. Ugyanis annak érem és pénzgyüjteményét 40 db ezüst pénzzel gazdagitotta. Ebből 30 db tallér nagyságu, s német birodalmi grófok és herczegek pénzei, 10 db pedig régi ezüst huszas és tizes nagyságu, s ezek lengyel és magyar-osztrák pénzek.

* A **polgári kasino** közelebb egy bizottságot nevezett ki, hogy az egylet összes vagyonának értékét határozza meg; a bizottság már bevégezte munkálatait, s a könyvtár 1066 ftra, a butorzat 3425 ftra becsültetett, s igy az összes becsérték — minden évre tiz% levonásával tesz 4491 ftot.

* **Az adóérti árverések** foganatositása tárgyában a pénzügyi igazgatóság megkereste a városi hatóságot. A határidők december 12-től kezdve folytatólag vannak kitüzve; mit is közérdek szempontjából tudatunk.

* **Psenyeczki Nagy Sándor** „Az angol nyelv levélszerinti önoktatása Robertson T. tanmódja szerint“ czimü füzeteiből a második rész 18-ik levelének 33 s 34-ik leczkéje megjelent s beküldetett szerkesztőségünkhöz; egy levél ára 30 kr. Ismételve a legmelegebben ajánljuk e füzeteket átalában az olvasó közönség, főleg pedig a nyelvkedvelő ifjuság figyelmébe.

* **A helybeli ref. főiskolai** uj épületben levő lakszobákat — mint értesülünk — a benlakó ifjak nem számokkal, hanem másféle nevekről fogják jelezni, igy eddigelé van már „Orpheum“ és „Grand Hotel“ nevü szoba, ez utóbbinak elnevezésére okul szolgált az, hogy ez a legnagyobb.

* **Beküldetett.** T. szerkesztő ur! A tegnap este megjelent „Debreczen“-ben a Széchenyi utczán levő házam előtti burkolat járhatlansága meg van róva, s aztán a megróvó azt irja, hogy nem ártana az illető tulajdonosok költségére hatóságilag kijavittatni az ily elhanyagolt járdákat. Mint érdekelt félnek lehetlen pár megjegyzést nem tennem ez ügyben. Cikkirónak tökéletes igaza van az ujdonság első részében, mert házam előtt oly járhatatlan a járda, hogy én csak azon csodálkozom, hogy valaki, miután a Széchenyi utcza éjente meglehetős népes forgalomnak van kitéve, — lábát nem törte még ott.— Mint jó gazda észre vettem én ezt még a tavaszszal, s folyamodtam is tüstént a hatósághoz, hogy méltóztassanak kiadni a járdához szükségelt téglát, s én magam költségén lerakatom. Folyamodásomra választ, illetőleg hátiratot még ma, nov. 28-án sem kaptam. Ebből méltóztassék megitélni tek. szerkesztő urnak, hogy kit terhel a hiba. Ki is egyébirant vagyok stb. alázatos szolgája Debreczen. nov. 28. 1871. Gál József, háztulajdonos.

* **Hibakiigazitás.** Lapunk tegnapi számában a magántáviratok közt egy igen lényeges hiba fordul elő, nevezetesen, mintha Hoffmann külügyminiszter osztálytanácsos a „Temps“ levelezője előtt oda nyilatkozott volna, hogy Ausztriára nézve az Oroszországgal való szövetség főszükségesség. E hibának nem mi, hanem a helybeli távirdai hivatal az oka, a mennyiben a távirat szövegében ez állott „Buchland“ s mi visszaküldtük a táviratot, kogy igazitsák ki, s onnan a „Buchland“ „Rusland“-ra kiigazitva került vissza. Ma látjuk aztán a bécsi lapokban, hogy az tulajdonképen „Deutsland lenne, ha a távirdai hivatal figyelmesebben vette volna le a sürgönyt. Igy azon passus igy olvasandó! „Ausztriára nézve a Németországgal való szövetség főszükségesség“. Igen lekötelezne bennünket a távirdai hivatal, ha ily hibás sürgönyöket nem szolgáltatna ki.

* **Az éjjeli kihágások** — mint halljuk, — még folytonosan napirenden vannak, s a verekedések épen nem tisztességes helyeken történnek. A rendőrség dolga volna ezen sesiteni.

= A Kronos nyugdij és életbiztositó intézet, mint lapunk hirdetési rovatában olvasható, miután elő munkálatait bevégezte, már megkezdette üzleti működését. E biztositó intézet, a derék bécsi Wechslerbank pártfogása alatt áll, s azon körülmény, hogy az uj intézet működését ily gyorsan megkezdi, a vezénylő igazgatóság erélyéről és szorgalmáról tesz tanubizonyságot.

*) Teljesen igazat adok a kegyes adakozó állitásának; mert most is e városból 699 frt 2 kr gyült e szent czélra, — midőn az egész egyházkerületből ez év első napjától eddig csak 270 mond kétszázhetven frt 25 kr jött be, ebből is p.-ladányi lakosok Novák János 40 frt, Szilágyi János 20 frtot adományoztak. Varga L.

Délutáni posta.

— Bécs, nov. 27. A N. fr. Pr. holnapi száma azon hiteles jelentést közli Pestről, hogy a vasuti üzlet végleg megköttetett; a minisztertanács némely még eddig ismeretlen módositásokkal elfogadta a szerződést s a hitelintézet szintén belenyugodott e módositásokba.

— Bécs, nov. 27. Lasser elnöklete alatt tegnap ült össze első izben az uj osztrák minisztertanács. Holzgethan a reichsrath ülésszakának végeig állomásán marad s Grocholszky utóda hihetőleg szintén csak akkor neveztetik ki. — Thun Zsigmond marad morva helytartó s Weber nem hivatott meg helyére.

A „Debreczen“
eredeti
MAGÁNTÁVIRATAI.

= **Róma, nov. 28.** A parlament tegnapi megnyitásánál mondott trónbeszéd igen békés szellemben tartatott.

= **Berlin, nov. 28.** A szövetségtanács megbizta a bizottságot, mely a kereskedelmi forgalommal foglalkozik, tegyen jelentést a bécsi világkiállitásról. Ezen ügy birodalmi ügynek fog tekintetni.

= **Brüssel, nov. 28.** A miniszterium arról tanácskozik, hogy beadja-e lemondását.

= **Páris, nov. 28.** Girgenti gróf, a nápolyi király fivére, Luzernban öngyilkos lett.

= **Róma, nov. 28.** Az éjjel a város ki volt világitva

= **Bécs, nov. 28.** Miután Potocky Alfréd visszautasitotta a cabinetbe belépést, Zimialkovszkyval folynak az alkudozások.

Felelős szerk. és kiadótulajdonos: OLÁH KÁROLY.

HIRDETÉSEK.

„KRONOS“
nyugdij- és életbiztositó társulat
PESTEN,
Alaptőke:
két millió forint oszt. ért.

Iroda: Váczi utcza a „Vastuskóhoz“ I. emelet.

A kik vezér- fő-, vagy kerületi ügynökséget kivánnak vállalni, forduljanak ebbeli ajánlataikkai egyenesen az igazgatósághoz Pesten.

Van szerencsénk ezennel a nagyérd. közönség tudomására hozni, hogy a magas magy. kir. kereskedelmi miniszterium f. 1871. évi 18-ról keltezett 11,299. számu engedélye alapján a

„KRONOS“ nyugdij- és életbiztositó-társulat Pesten

üzleti tevékenységet a mai nappal megkezdette.

Dijszabályaink megállapitásánál kiterjeszkedtünk az életbiztositás terén eddigelé felmerült minden biztositási módozatra s alig létezik a gyakorlat terén üdvösnek bizonyult biztositási kombinatió, melyet a legkedvezőbb feltételek mellett ne teljesithetnénk. — A biztositási módozatok sokszerüsége s a lehető legjutányosabbra szabott dijtételek mellett a dijak befizetését illetőleg mindennemü kedvezményekben részesitjük a biztositót és

két millio forint alaptőkénkkel.

megkivántató biztositékot nyujtunk elvállalandó kötelezettsggeink teljesitése iránt.

Pest, 1871. november 15.

513 1–3

Az igazgatóság.

Árverési hirdetés.

Sz. kir. Debreczen város törvényszékémtekkönyvi osztálya részéről közhirré tétetik, ileszerint Holcsi Árnold mint Scher Bernát, illetőleg Gutmann Mór engedményese részére, Kovács Jánosné Erdélyi Ludovikától 2000 frt., s járulékai erejéig lefoglalt, a szepesi pusztai 80-ik számu telekjegyzőkönyvbe irt, lak és gazdasági épületekkel, tégla és cserépgyárral felszerelt 11 nyilas, vagyis 66 hold 1400 négyszög öl szántóföld, jövő 1872. évi január 12-kén, szükség esetére február 12-kén, a város házánál, a telekhivatal helyiségében tartandó végrehajtási árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár a becsérték 33,354 ft. melynek 10 %-ka bánatpénzül leteendő.

A vételár 3 egyenlő részletben a leütésről 3–6 és 9 kónap alatt esedékes 6 % kamatával lefizetendő, a bánatpénz az első részletbe számittatik.

Vevő a leütéskor azonnal birtokba lép, a többi feltételek a telekhivatalban alól irott végrehajtónál megtekinthetők.

Egyszersmind azok, kik a lefoglalt ingatlanságra tulajdoni vagy más igényt érvényesithetni vélnek, felhivatnak, hogy igénykereseteiket ezen hirdetmény utolsó közzétetététől számitott 15 nap alatt, fent irt telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be.

Kelt Debreczenben a városi törvényszék telekkönyvi osztályának, 1871 nov. 6 án tartott üléséből. 466 3–4

Igmándi József
telekkönyvi előadó

A DEBRECZENI
IPAR ÉS KERESKEDELMI BANK

vesz és elad mindennemü állampapirokat, ipartársulati részvényeket, elsőbbségi kötvényeket, szelvényeket,

arany és ezüst pénzeket;

elad sorsjegyeket részletfizetésre:

magyar kir. nyeremény kölcsön sorsjegyeket,	évenkénti	4 huzás	200,000 frt	főnyereménynyel,	6 frt	havi	részletfizetés	mellett,
osztrák hitel intézeti	„	4 „	200,000 frt	„	10 frt	„	„	„
1864-ki Osztr. állam	„	5 „	250,000 frt	„	7½	„	„	„
1860-ki 5% es osztrák állam	„	4 „	300,000 frt	„	8 frt	„	„	„
1839-ki osztrák állam	„	1 „	150,000 frt	„	8 frt	„	„	„
törökbirodalmi 400 francos 3%-es	„	6 „	600,000 franc	„	6 frt	„	„	„
1864-ki 100 rubeles 5%-es orosz	„	4 „	200,000 rubel	„	10 frt	„	„	„
1866-ki „ „ „	„	4 „	200,000 „	„	10 frt	„	„	„
Braunschweigi 20 tl.	„	4 „	30,000 tl. „	„	4 frt	„	„	„

27 0—0

Az igazgatóság.

Életbiztositási utazók és ügynökök kedvező feltételek mellett nyerhetnek alkalmazást a „Nemzeti biztositó társaság“ miskolczi vezérügynökségénél, —hova a vállalkozni kivánók ajánlkozásukat beküldeni sziveskedjenek. — Gyakorlott egyéneknek előny adatik. 512 2–2

Eladó zongora.

Egy két octávás uj szerkezetü bécsi zongora elköltözés miatt jutányos áron eladó, értekezhetni iránta Emmerth Antal zongoratanárnál gr. Degenfeldház piacz utcza 5-ik szám 1-ső emelet a zenede mellett. 514 1–2

Eladó földek.

A nagyerdő kapuja mellett a sétakertben 2 hold majorsági földön 8 kapás szőllő pajtával eladó.

Közel ehez két hold luczernás és három és fél hold gyepföld eladó vagy bérbeadó. — Értekezhetni ezek iránt N. váradutcza 2086 szám a. a tulajdonossal. 503 2–5

Debreczen, 1871. Nyomatott Telegdi L. betüivel.